

REVERIL-SERIE

BLIJDSCAP VOOR HEEL HET VOLK

PAULUS MENSIONIS

No. 590 December 2022

De brug op de omslag staat symbool voor het doel van het Smytegeelfonds:

Preken uit de tijd van de Nadere Reformatie in het Nederland van de 17e en 18e eeuw overbrengen naar de taal en stijl van het hedendaagse Nederlands zonder afbreuk te doen aan de geestelijke inhoud.

Zo mag de rijke boodschap van toen onverzwakt doorgegeven worden naar onze tijd, om de gemeente van nu te bouwen in het geloof. Opdat Jezus Christus de brug zal zijn tussen een verloren mensenkind en God.

PAULUS MENSONIS

Van deze prediker heeft de redactie nauwelijks biografische gegevens kunnen vinden. Het enige is een summiere vermelding in het Biographisch Woordenboek van A.J. van der Aa. Daaruit weten we dat Paulus Mensonis van 1631 tot aan zijn dood in 1666 predikant was te Lekkum en Miedum in Friesland.

Hij heeft zijn vermelding waarschijnlijk eraan te danken dat van hem enkele theologische werken zijn verschenen. Het betreft de volgende werken.

- Tien stigtelijke of sinryke predicatien over eenige texten der H. Schrifture, Leeuwarden 1658.
- Christelycke en stichtelycke Meditatie, Leeuwarden 1660.
- Fasciculus, dat is twintig christelijke en stichtelijke bedenkingen over verscheiden texten der Heiliger Schrifture”, Leeuwarden 1662.

Is er een lezer die meer van hem weet? Er komen nog meer preken van hem, dus de redactie houdt zich aanbevolen.

Bron:

A.J. van der Aa, Biographisch woordenboek der Nederlanden, bevattende levensbeschrijvingen van zoodanige personen die zich op eenigerlei wijze in ons vaderland hebben vermaard gemaakt.

De hiernavolgende preek is afkomstig uit “Fasciculus, dat is twintig christelijke en stichtelijke bedenkingen over verscheiden texten der Heiliger Schrifture”, blz. 32-63. Het boek is uitgegeven te Leeuwarden, in het jaar 1662. De preek werd zorgvuldig herschreven in de taal en stijl van het hedendaagse Nederlands.

BLIJDSCHAP VOOR HEEL HET VOLK

door

PAULUS MENSONIS

*”En de engel zeide tot hen: Vreest niet,
want, ziet, ik verkondig u grote blijdschap,
die voor het gehele volk wezen zal.”*

Lukas 2:10

Als deze woorden klinken, mogen we met recht spreken van een grote en heilige dag. Het is wat de vier melaatse mannen zeiden over de verlossing van Samaria uit haar grote hongersnood: ‘Deze dag is een dag van goede boodschap.’ Want op deze dag is het Zaad van de vrouw opgestaan, dat de kop van de slang zal vermorzelen. Op deze dag is de profeet Mozes opgewekt in het midden van Zijn broeders. Op deze dag is het Kind geboren over Wie Jesaja spreekt. Vanaf deze dag woont de godheid van Christus in de tabernakel van

Zijn lichaam. De Oude van dagen over Wie Daniël spreekt, is nu een jong Kind geworden. De Heere van alle voedsel wordt nu door Zijn moeder gevoed. De Schepper van hemel en aarde wordt nu Zelf onder de hemel op de aarde geschapen. Hij Die daar zit met eer en majesteit aan de rechterhand van Zijn Vader, wordt nu in een geringe en vuile stal geboren. Hij Die de wateren met de vuist meet en van de hemelen de maat neemt, wordt nu in een krib gelegd en daardoor omvangen.

Welnu, over deze grote verborgenheid van de menswording en geboorte van onze Heiland zullen we in deze en volgende preken wat meer zeggen. In wat de engel spreekt, onderscheiden we: een inleidend woord; de boodschap zelf; en de bevestiging daarvan door het teken waardoor men de waarheid van de boodschap kan kennen.

Maar voor nu beperken we ons tot datgene wat de engel als inleidend woord spreekt: *Vreest niet, want, ziet, ik verkondig u grote blijdschap, die voor het gehele volk wezen zal.*

In deze woorden

1. verbiedt de engel aan de herders om te vrezen;
2. en vervolgens wijst hij de reden aan waarom zij niet mogen vrezen.

1.

De engel is hier een prediker van troost; hij geeft hun moed en beveelt hen niet te vrezen. Daarom zegt hij: ‘Vreest niet.’

Toen de herders de engel des Heeren bij hen zagen staan en de heerlijkheid des Heeren opmerkten die hen omscheen, vreesden zij met zeer grote vrees. Dat kunnen we wel begrijpen, want ze waren bang dat het niet goed met hen zou aflopen. De stolp van deze vrees moest dus eerst weggenomen worden, want anders zou de vloed van vreugde die de engel in het hart van de herders wilde uitgieten, worden tegengehouden. In troebel water kan men zijn gezicht niet spiegelen, en zo kan in een verontrust en ontsteld hart de blijdschap van Christus' geboorte niet gekend worden. Daarom

neemt de engel deze verhinderings eerst weg. Dat hij zei dat ze niet moesten vrezen, had dus geen andere bedoeling dan om hun vrees weg te nemen of tenminste te verminderen en te matigen. Dan zouden ze immers beter in staat zijn om deze boodschap te begrijpen. De ervaring leert namelijk dat een mens die door vrees en angst wordt overvallen, dikwijls niet weet wat hij zegt en doet, en nog minder weet wat een ander zegt of doet.

2.

De reden waarom de herders niet mochten vrezen, is dat hij hun een blijde boodschap, een goede tijding van grote blijdschap verkondigde: *Ik verkondig u grote blijdschap.*

Nadat de engel hun ontstelde en verwarde geest had gerustgesteld, wekte hij hen op en prikkelde hij hun aandacht door het woord 'Ziet', en door zichzelf als 'ik' voor te stellen. Hij ondersteunt de slappe knieën van hun vertrouwen met een blijde tijding, want hij zegt: Ik breng u een goede boodschap. Een

goede tijding is, zoals Salomo zegt, als een goed medicijn. De goede tijding dat Jozef leefde, deed de oude aartsvader Jakob, die door zijn verdriet bijna gestorven was, weer levendig worden. En luister eens wat David in Psalm 51 zegt: als hij vreugde en blijdschap mag horen, zullen de beenderen zich weer verheugen die God verbrijzeld heeft (Ps. 51:10).

Deze engel komt niet met een glinsterend zwaard, hij komt niet in een vuurbrand, hij komt niet met een alles verslindende pest. Nee, hij komt met een goede en blijde boodschap: *Ik verkondig u grote blijdschap.*

Deze blijdschap wordt groot genoemd, en dat is heel terecht. Ze is groot ten aanzien van God, Die ze ons gegeven heeft. De Heere is immers een grote God, en een groot Koning boven alle goden. Ze is ook groot wat de bode betreft, die haar brengt, want hij was geen David, geen Ahasveros, maar een hemelbode, een ambassadeur van de Allerhoogste. De

boodschap is eveneens groot als we op haar verborgenheid zien - een verborgenheid die nu geopenbaard wordt. Want 'buiten alle twijfel, de verborgenheid der godzaligheid is groot: God is geopenbaard in het vlees' (1 Tim. 3:16). Groot is ze ook voor wat haar kracht betreft, want ze overwint alle tijdelijke droefheid, ja, ze verandert de verdrukking in grote vreugde. En ten slotte is ze groot ten aanzien van haar tijdsduur. Ze is immers niet vluchtig van aard, maar ze duurt tot in eeuwigheid. Ze blijft van kracht te midden van alle ellende. 'En niemand zal uw blijdschap van u wegnemen' (Joh. 16:22).

Vergeleken met deze blijdschap, is alle blijdschap van de wereld het niet waard om blijdschap genoemd te worden. Deze blijdschap strekt zich ver, wijd en breed uit en zal voor alle volken zijn, zoals de engel zei. Hij sprak niet over 'veel blijdschap', zoals de engel eenmaal van Johannes de Doper verkondigde dat velen zich over zijn geboorte zouden verblijden. Nee, hij spreekt over 'al het volk',

het gehele volk. De engel wil ermee zeggen dat de blijdschap die hij verkondigt, niet tussen nauwe wanden blijft opgesloten zodat ze alleen voor de herders zou gelden, maar dat ze die met ontelbaar veel anderen mogen delen.

Met deze ‘alle’ bedoelt de engel voornamelijk het Joodse volk dat in Gods verbond was opgenomen. Christus was immers gezonden tot de verloren schapen van het huis Israël, zoals Hij Zelf verklaart. Vervolgens bedoelt hij ook de heidenen in het algemeen, tot wie het Evangelie daarna gekomen is door het werk van de apostelen. Zo zal de stem van het Woord tot in alle hoeken van de wereld gehoord worden.

Dus zowel de Joden als de heidenen worden door deze ‘alle’ bedoeld, maar niet in de zin van hoofd voor hoofd. Velen onder hen hebben zich immers over de geboorte van onze Zaligmaker niet verheugd. Ja, Christus was voor velen in Israël tot een val en tot vrees; en ook voor veel heidenen was het Evangelie een dwaasheid.

De woorden ‘alle’ moet u dus laten slaan op het volk dat Jezus zalig maakt en verlost van de zonden. Het gaat om het gehele volk van God, maar zij alleen. De Heere heeft Zijn volk bezocht en verlossing gebracht. Zij vormen de Kerk, ze zijn de uitverkorenen en ware gelovigen uit al de volken onder de hemel. Zij zijn de ‘allen’ die deze geboren Zaligmaker door een oprecht geloof aannemen; en zovelen Hem aangenomen hebben, heeft Hij macht gegeven kinderen Gods te worden. Deze dauw van blijdschap is dus niet alleen voor het vlies van Gideon, dat bevochtigd werd; deze blijdschap is niet als het water van Bethesda dat slechts genezend was voor hem die het eerst in het water kwam als een engel het aanroerde. Nee, deze blijdschap is voor het gehele volk, voor Joden en heidenen.

Onderwijs

Er zijn hieruit veel dingen te leren.

1. In de eerste plaats leren we dat de geboorte van de Heere Jezus Christus een zaak van blijdschap mag zijn. De gelovige kinderen van God, voor wie Christus geboren is, moeten zich over Zijn geboorte verblijden, ja, zich daarover bijzonder verheugen.

Het kan nog korter gezegd worden: de geboorte van Christus brengt niets anders dan blijdschap!

Het feest van farao's geboortedag veroorzaakte grote droefheid in het huis van een van zijn dienaren, de overste van de bakkers; want die liet hij ophangen. Het feest van Herodes' verjaardag werd schandelijk bezoedeld met het bloed van Johannes de Doper, die hij liet onthoofden. Dit feit was voor de discipelkring rondom Christus en voor veel vromen een oorzaak van grote droefheid en verdriet in het hart. Ten slotte noemen we nog dat Job en ook Jeremia hun geboortedag hebben vervloekt. Maar de geboorte van Christus brengt blijdschap en is een zegen voor onze in zichzelf onzalige geboortedag. Dit leert u duidelijk uit

onze tekst, want als de engel over de geboorte van Christus spreekt, heeft hij het direct over blijdschap. Hij wil dus dat de herders en al Gods kinderen zich over Zijn geboorte zullen verblijden. *Ik verkondig u grote blijdschap.* Als Jesaja spreekt over het Kind dat geboren en de Zoon die gegeven zou worden, profeteert hij dat men verblijd zal zijn voor Gods aangezicht (Jes. 9:2). Om die blijdschap wat nader te omschrijven, vergelijkt hij die met de blijdschap van de boeren die buitengewoon blij zijn als ze een overvloedige oogst hebben; en ook met de blijdschap van soldaten die een rijke buit van de vijanden onder elkaar kunnen verdelen. En in Jesaja 51 zegt de profeet dat de Heere Sion zal troosten: ‘vreugde en blijdschap zal daarin gevonden worden, dankzegging en een stem van gezang’ (vs. 3). Deze blijdschap was in Maria, in Zacharias, in Simeon, in Anna en in de wijzen uit het oosten. Zelfs de aartsvaders en profeten waren zeer verblijd als ze op de beloften zagen die hun gedaan waren over de komst van Christus

in het vlees. Daarom sprak Christus tot de Joden over Abraham, hun vader - die 2000 jaar vóór de komst van Christus leefde - dat hij met verheuging verlangd heeft naar Christus' komst, opdat hij Zijn dag zou zien, namelijk de dag van Zijn komst in het vlees. En hij heeft hem gezien, namelijk door het geloof, ziende op de belofte van God, en hij is verblijd geweest.

De reden van deze blijdschap is dat de geboren Christus ons leven, onze hoop, de hoorn van zaligheid en een licht tot verlichting is. Hij is Degene Die ons met God gaat verzoenen, en Die ons de gerechtigheid en de eeuwige zaligheid zal terugbrengen.

Daarom moet deze leer ons opwekken om ons over de geboorte en de verschijning van Christus in het vlees te verblijden. 'Verheug u zeer, gij dochter Sions, juich, gij dochter Jeruzalems! Ziet, uw Koning zal u komen, rechtvaardig, en Hij is een Heiland' (Zach. 9:9). Verblijd u, heiden, want hier wordt u geroepen. Verblijd u, kinderen van God, want hier vindt

u loon. Verblijd u, boetvaardige zondaar, want hier wordt u genade en vergeving aangeboden. Verblijd u die hongert, want het Brood des levens is vanuit de hemel gekomen. Verblijd u die ervaart dat uw ziel ziek is, want de grote Zielenarts voor de wereld is gekomen. Verblijd u die in duisternis zit, want de Opgang uit de hoge heeft u bezocht, ja, de Zon der gerechtigheid is opgegaan. Verblijd u die vanwege de schuld van tienduizend talenten gevangen ligt, want uw Borg en Verlosser is bij u gekomen. Verblijd u heren en machthebbers, want uw Heere en Meester is geboren. Verblijd u knechten, want Hij is voor u als een Knecht geboren. Verblijd u vrouwen en meisjes, want Hij is uit een vrouw en maagd geboren. Verblijd u oude mensen, want de Oude van dagen is geboren (Dan. 7). Verblijd u kinderen, want een Kind is ons geboren. Ja, laten allen die de Heere vrezen, zich verblijden en meezingen met de hemelse heerscharen: ‘Ere zij God, in de hoogste hemelen.’
Toen Noach geboren werd, was zijn vader

Lamech heel blij; en om die blijdschap uit te drukken, barstte hij in vreugde uit: ‘Deze zal ons troosten over ons werk, en over de smart onzer handen, vanwege het aardrijk dat de HEERE vervloekt heeft’ (Gen. 5:29). Daarom gaf hij hem de naam Noach, want die naam betekent zoveel als ‘ophouden’ en ‘rust’. Welnu, Christus is de ware Noach, de ware Trooster van Israël, Die Gods toorn doet ophouden en de verslagen zielen rust toebrenghet - de rust van de zonde, de rust van het geweten, de rust van het eeuwige leven. Laten wij, zoals Lamech zich over de geboorte van zijn zoon Noach verblijdde, ons nog veel meer verblijden over de geboorte van onze Zaligmaker, Die de ware Noach is.

Als de gelovigen hier op aarde vermaand worden zich te verblijden en ook een reden hebben om die blijdschap te uiten, hoezeer zullen ze zich dan in het hiernamaals verblijden! Hier zingen de gelovigen nog altijd ‘een lied in een vreemd land’, zoals de inwoners van Babel aan de Israëlieten vroegen,

maar welke vreugde zal er dan zijn in het ware Bethel, in de hemel en in de tegenwoordigheid van God, de gezaligden en de engelen!

Een slaaf of een gevangene kan zich soms verblijden in zijn slavernij en gevangenis, maar hoeveel te meer is dat het geval als ze verlost en in vrijheid gesteld zijn! David kon al zingen en dansen voor de ark uit, maar wat zal hij juichen voor het Lam! Op de Thabor waar Christus verheerlijkt werd, kon Petrus al zeggen: ‘Het is goed dat wij hier zijn’, maar wat zal hij zeggen als hij in het ware Sion is, de heilige berg waar hijzelf verheerlijkt zal worden!

In dit leven is de blijdschap nog met droefheid gemengd en ze is nog ten dele, zoals ook onze kennis en ons profeteren. God geeft Zijn kinderen in dit leven wel een zekere mate van blijdschap, maar dat is toch nog een geringe mate; maar hierna, als alle tranen van hun ogen gewist worden en alle droefheid uit hun hart wordt weggenomen, zal het een overvloedige mate zijn.

De wijnrank en de tros druiven die uit Kanaän werden meegebracht, lieten zien dat Kanaän een uitnemend en goed land was, met een overvloed aan wijn die het hart verheugt. Zo is het ook met de nog geringe blijdschap die de gelovigen hier op aarde wordt geschonken - die laat zien dat de heerlijkheid van de hemel groot is met een volheid van blijdschap. ‘Verzading der vreugde is bij Uw aangezicht, liefelikheden zijn in Uw rechterhand’ (Ps. 16:11). De rechtvaardigen zullen zich verblijden, zij zullen van vreugde opspringen voor Gods aangezicht en van blijdschap vrolijk zijn. De vreugde en blijdschap die ze zullen genieten en waarin ze met de goede en getrouwe dienstknecht zullen zijn, zal zó groot zijn dat ze nu nog blind zijn om die te zien, nog doof om die te horen en met te weinig verstand om die te begrijpen.

2. Vervolgens leren we dat het Evangelie, de goddelijke en hemelse leer van Christus, blijdschap met zich meebrengt; het is een blijde en aangename boodschap.

De wijzen die uit het oosten gekomen waren om Christus te aanbidden, verheugden zich met grote vreugde, toen ze zagen dat de ster stilstond boven de plaats waar het Kindeke gevonden werd. Zo leest men ook over de Moorman, de kamerling van de Candacé, dat hij zijn weg met blijdschap voortzette toen hij door Filippus gedoopt was tot vergeving van zijn zonden. We hebben hiervan meer voorbeelden zoals de gelovigen in Samaria, de gevangenisbewaker in Filippi, de mensen in Thessalonica die het Woord van het Evangelie met de blijdschap van de Heilige Geest hadden aangenomen, en de verstrooide vreemdelingen die Petrus in zijn brief noemt en die zich verheugden met een onuitsprekelijke en heerlijke vreugde.

De reden hiervan is heel duidelijk en overtuigend, omdat de zaak die het Evangelie boodschapt en verkondigt, van zo'n verheugende en aangename aard is. Door de zonde die ons aankleefde en de straffen die de zonde ons aanbracht, waren we in een

zeer ellendige en ongelukkige toestand. Onze gehele natuur was door de zonde verdorven, en door de zonden waren we kinderen des toorns geworden, slaven van de satan, een vuurbrand van de hel, en erfgenamen van de dood en de verdoemenis. De toorn van God en het tirannienjuk van de duivel lagen op onze schouders, en de kaken van de hel waren geopend om ons te verslinden.

Welnu, in zo'n wanhopige en vertwijfelde toestand waren we gekomen. Maar zie, het Evangelie verkondigt ons dat wij uit die ellendige toestand zijn verlost en daartegenover in de meest gelukkige omstandigheden zijn gekomen. Het verkondigt ons dat onze zonden uit genade zijn vergeven en kwijtgescholden; en dat God, met ons verzoend, ons daarom niet met Zijn rechtvaardige oordeel zal aanspreken. Het zegt ons aan dat het juk van de satan van ons is afgenomen, de kaken van de hel zijn toegesloten, en dat de hemel, de plaats van de eeuwige gelukzaligheid, voor ons uit genade weer is geopend omwille van de Middelaar

Christus Jezus. Daarom zegt de apostel dat Hij de dood heeft tenietgedaan en het leven en de onverderfelijkheid weer aan het licht gebracht heeft door het Evangelie (2 Tim. 1:10).

Het was een blijde en aangename boodschap die Jakob ontving over zijn zoon Jozef, Saul over zijn koninkrijk, Hizkia over zijn genezing, en het Joodse volk over hun verlossing uit de Babylonische ballingschap. Maar deze boodschap van vergeving der zonden, van verzoening met God, van verlossing uit satans macht, van het sluiten van de hel, van de zaligheid en het eeuwige leven - deze boodschap overtreft die allemaal. Ze overtreft ze zó ver als de hemel in heerlijkheid en schoonheid de aarde te boven gaat.

Dat spoort ons aan om ons in de blijde boodschap van het Evangelie te verheugen. De wereld die het Evangelie niet kent, maakt zich dikwijls blij met zinloze en vaak ook zondige en goddelozen zaken. Ninevé wordt een 'vrolijke stad' genoemd, en zo mag deze eeuw

wel een vrolijke eeuw worden genoemd, want ieder heeft wel wat waarin hij zich verblijdt. De rijke verblijdt zich in zijn rijkdom, zoals de rijke man in de gelijkenis deed. De eierzuchtige verblijdt zich in zijn eer en hoge positie, zoals Haman. De edelman verblijdt zich in zijn adel en het oude geslacht waaruit hij een telg is. De wijze verblijdt zich in zijn wijsheid, de sterke in zijn kracht, de werkheilige in zijn eigen gerechtigheid, en de pronkzuchtige in zijn bezittingen. De wellustige maakt zich blij met zijn vuile en vleselijke zinnelijkheid, en een dief met zijn gestolen goederen. Een onkuise is blij met zijn zedeloosheid, een wraakzuchtige met de tegenslag van zijn naaste of van hem aan wie hij een hekel heeft, en een wreedaard met het vergieten van bloed.

Jobs naam was een spreekwoord onder de mensen geworden, en David werd bespot onder het snarenspeel van hen die sterke drank dronken. Simson werd een nar tot vermaak en ontspanning van de Filistijnen, en Achab verblijdde zich in de dood van Naboth. Zo

verblijdt de wereldse mens zich gewoonlijk in datgene waarin hij het meeste plezier heeft. Voor een dwaas is zijn dwaasheid tot blijdschap, zegt Salomo, en zo is ook de goddeloosheid een oorzaak van vreugde voor de goddeloze. Van al deze vormen van blijdschap mag gezegd worden wat Paulus zegt over de blijdschap van de Korinthiërs: 'Uw roem is niet goed' (1 Kor. 5:6). Het is een verkeerde en ongeoorloofde blijdschap.

Als we de blijdschap van wereldse mensen wat nader bekijken, zullen we merken dat ze helemaal geen reden voor hun blijdschap hebben, en dat die - van welke aard ze ook is - een gemaakte blijdschap is, ongedurig, kortdurend en schadelijk. Ze hebben geen oorzaak van blijdschap, want welke blijdschap kan er zijn zolang de mens niet in Gods gunst en genade is? Kan iets echt tot troost zijn als God Zijn troost inhoudt? Als God vóór ons is, wie is dan tegen ons? Maar als God tegen ons is, wie is dan vóór ons?

Welke vreugde kon Haman krijgen van de andere hovelingen, toen de koning toornig op hem was? Welke blijdschap kon Belsazar hebben toen hij zijn vol gedekte tafel overzag? De eer van zijn landvoogden? De schoonheid van zijn koninklijk paleis? Zijn vele provincies? Niets van dat alles, toen Gods vinger als een geheimschrijver en een bode van de dood zijn val en ondergang op de wand schreef! Welke blijdschap kan een arme gevangene hebben die tot de zwaarste straf, namelijk de doodstraf veroordeeld is, hoewel hij in de gevangenis goed verzorgd wordt en zich probeert te vermaken met zijn medegevangenen? Welke blijdschap kan een werelds mens op aarde hebben, terwijl hij de eeuwige dood zal sterven en hij al verdoemd is omdat hij niet gelooft, hoewel hij veel aardse goederen bezit waarin hij zijn plezier heeft? Ze hebben geen oorzaak tot blijdschap; en als ze die toch hebben, is het een gemaakte blijdschap, want het gaat vaak zo dat hoe vrolijker ze zijn, hun innerlijk des te zwaarder

als lood weegt. ‘Het hart zal ook in het lachen smart hebben’ (Spr. 14:13). En hoewel ze in een tijd van voorspoed heel rustig lijken te leven en zelfs als dronken mensen geen besef over zichzelf lijken te hebben, toch zal in een tijd van tegenspoed hun geweten ontwaken en dan is het met hun blijdschap gedaan. Daarom zeggen we dat de blijdschap van wereldse mensen ongedurig en wankel is, en vermengd met veel bitterheid. De kinderen van de wereld hebben zelden hun genoeg in alle dingen, want veel ontbreekt hun nog; en het gemis daarvan brengt hun dikwijls méér ongenoegen en wrevel aan dan dat ze genieten van alles wat ze wél hebben. Haman kwam uit het koninklijk paleis met een vrolijk hart en beroemde zich tegenover zijn vrienden op de grote eer die hij genoot, maar hij zei ook: ‘Wat baat mij dit alles, zolang ik die Jood Mordechai in de poort van de koning zie zitten?’ Ze zijn vaak ook met schrik en vrees bezet en hebben midden in hun blijdschap geen rustig geweten. ‘Te allen dage doet de goddeloze zichzelf

weedom aan; het geluid der verschrikkingen is in zijn oren; in de vrede zelf komt de verwoester over hem' (Job 15:20-21). Hij is als een voortgedreven zee die geen rust kan vinden.

De blijdschap van de wereld is kort en heel snel voorbij. De roem van de goddeloze houdt niet lang stand, en de blijdschap van de huichelaar houdt maar een ogenblik stand. Ze is als het geluid van doornen onder een pot, als een morgendauw, als een spinnenweb. De eer is als een wind, de schoonheid als een heerlijk ruikende bloem, en de rijkdom heeft vleugels als een arend en vliegt weg. Ze verlaten de mens, zoals de muilezel zijn meester Absalom verliet. Ja, het leven van de mens zelf is kort, en als de goddeloze sterft, is zijn hoop verloren. En wat stelt de hoop van de huichelaar voor, als God zijn ziel van hem afneemt en zijn lichaam zal ontbinden door de dood? Bovendien heeft zijn blijdschap een droevig eind en een ongelukkige afloop, want zoals het licht van de kaars zichzelf verteert en in stank eindigt, zal

zijn blijdschap zichzelf verteren en met verdriet in eeuwige ellende eindigen. Wee u wie nu lacht, want u zult treuren en wenen. Al dansend voeren ze de oorzaak van hun tranen en al lachend het werk van de dood uit, zei de oude kerkleeraar Gregorius.

De stromen van de Jordaan waren heel liefelijk, maar ze voerden vissen met zich mee die, om zo te zeggen, buiten hun weten naar de Dode Zee werden gevoerd waar ze moesten sterven. Zo zijn mensen gewoonlijk blij met werelds vermaak en worden ze met de stromen van de Jordaan naar de Dode Zee gevoerd, naar de dood en de verdoemenis. De kus van Joab leidt tot een dodelijke steek en de blijdschap van de wereld bijt ten slotte als een slang en vergiftigt als een adder, waardoor men naar de binnenkamer van de dood wordt gevoerd. We mogen van deze blijdschap dus terecht zeggen wat Abner tegen Joab zei over de strijd tussen Davids en Sauls huis, namelijk dat bitterheid het einde ervan zal zijn. Wat Gods Geest in Openbaring 18 over Babel heeft

gezegd, zullen de kinderen van de wereld als werkelijkheid ervaren. ‘En de vrucht der begeerlijkheid van uw ziel is van u weggegaan; en gij zult het niet meer vinden’ (Openb. 18:14).

We moeten ons hart dus afwenden van de blijdschap die de wereld kent. Laten we integendeel vreugde scheppen uit de bron waarin de volheid van de vreugde in God te vinden is. Dat geeft verzadiging van vreugde, en daar stromen de beken van de liefelikheden voor eeuwig. Laat onze ziel zich mogen verblijden in de Heere onze God, in Christus onze Zaligmaker, en in de dingen waarin zij de ware troost vindt. Laat ze zich mogen verblijden in deze boodschap van het Evangelie en in Gods eeuwige en altijd durende weldaden. Laat ze zich mogen verblijden in haar verlossing door het bloed van Christus, in haar aangenomen worden door Christus, en in de vrijheid van Gods kinderen. Laat de ziel blijdschap kennen in haar roeping tot de

kennis van de waarheid van het Evangelie, in haar rechtvaardiging en in de vergeving van haar zonden door Christus' bloed, in haar vernieuwing door de Geest der genade tot de heiliging van het leven, in haar wedergeboorte tot een levende hoop in Christus. Ja, laat ze zich verblijden in de zekere hoop en de sterke verwachting van haar verheerlijking hierna. Verblijd u in de Heere, Die u alles wat u ontbreekt, zal toeschikken, en verlustig u in de Heere, want Hij zal het verlangen van uw hart voor u vervullen. Terwijl andere blijdschap, zoals die van de wereld, spoedig vergaat en in droefheid en smart verandert, daar zal déze blijdschap voor altijd duren. De stromen van deze blijdschap zullen niet 'achterwaarts keren' zoals het water van de Jordaan, en evenmin uitgedroogd raken zoals de waterbronnen rond Jeruzalem. Nee, deze wateren zullen zijn als een fontein, een put van levende wateren die uit de Libanon vloeien, waar het nooit aan water ontbreekt.

Deze blijdschap was het deel van de martelaren, die hun niet in de steek liet wanneer andere dingen dat wel deden. Als zij hun man, hun vrouw, hun kinderen, vrienden, vrijheid, vrede, welbevinden, eer en rijkdom méér op prijs gesteld en als ze hun zinnen dáárop gesteld hadden - waar zou dan nu hun blijdschap gebleven zijn? Maar omdat de Heere alles in allen voor hen is, is hun blijdschap onveranderlijk.

Ja, het is waar dat deze blijdschap soms overschaduwd wordt door droefheid en zwaarmoedigheid. Zo verging het ook David, toen hij in Psalm 51 vroeg of de Heere hem weer vreugde en blijdschap wilde doen horen, en dat zijn beenderen die Hij verbrijzeld had, zich weer mochten verheugen. Hij vroeg of de Heere hem weer de vreugde van Zijn heil wilde geven en dat een vrijmoedige geest hem mocht ondersteunen. Maar toch... die blijdschap kan niet geheel uitgeblust worden. God verbergt Zijn aangezicht soms voor Zijn kinderen tot

hun verootmoediging, en daardoor gebeurt het ook wel dat ze bedroefd en ontsteld zijn. Maar ten slotte zál de Heere terugkeren en hen verkwikken, zodat ze zich in Hem zullen verblijden.

Vanuit de tekst krijgen we de vermaning mee om de boodschap daarin zó ernstig te nemen als we behoren te doen. We nemen de boodschap ernstig als we het Evangelie geloven en ook Hem Die ons in het Evangelie wordt verkondigd, namelijk onze Heere Jezus Christus. Geloof het Evangelie, sprak Christus toen Hij het Evangelie van het Koninkrijk predikte. ‘Gij gelooft in God, gelooft ook in Mij’, zei Hij in Johannes 14:1, want wie in de Zoon gelooft, heeft het eeuwige leven. We nemen de boodschap ook ernstig als we in het geloof vruchten voortbrengen en zo laten zien dat we dankbaar zijn jegens God, de Heere, in ware heiligheid en gerechtigheid.

We behoren ons waardig te gedragen naar de regel van het Evangelie. Zoals wij een goede boodschap ontvangen van de Heere, onze God,

zo behoort Hij ook een goede boodschap van ons te ontvangen, als Hij ons hoort en ziet wandelen in geloof en godzaligheid. Als de Heere van ons een slechte boodschap hoort, een boodschap van ongeloof en ongerechtigheid, dan zullen we ook een slechte boodschap ontvangen van Hem. De boodschapper van de zonde die van ons tot God gaat, brengt een bode van straf van God terug tot ons. Dat overkwam David, toen hij uit hoogmoed het volk geteld had. De profeet Gad kwam toen tot hem met de boodschap dat hij uit drie kwade zaken er één kon kiezen. Die zou de Heere uitvoeren. Welke waren dat? Een dure tijd in hongersnood, een nederlaag in de oorlog en de pest.

Het Evangelie is aan de ene kant een goede boodschap, namelijk voor hen die geloven. Maar aan de andere kant is het een verschrikkelijke donderslag voor degenen die niet geloven, want het Evangelie spreekt ook van oordeel tegen de ongelovigen, als het zegt: ‘Gij zult in uw zonden sterven’ (Joh. 8:24).

Het Evangelie is als een koninklijke scepter: wie zich niet als een onderdaan daardoor laat regeren, zal als een vijand door haar overmeesterd worden. Het Evangelie is als een vuur: wie daardoor niet als goud gezuiverd wordt, zal door haar als schuim worden weggeveegd. Wie oren heeft om te horen, laat die horen!

3. In de derde plaats leren we dat alle volken zonder onderscheid, Jood of heiden, die Christus en Zijn Evangelie aannemen, een algemeen geldend recht hebben op Christus en Zijn weldaden; zij zullen allen door Hem in de zaligheid mogen delen.

Als de engel over de geboorte van Christus spreekt en over degenen voor wie Hij geboren is, zegt hij dat Hij ‘hun geboren’ is, namelijk voor de herders; en niet alleen voor de herders, maar voor al het volk van God, voor allen die geloven zouden en Christus zouden aannemen. Of het nu Joden of heidenen waren, de engel zegt: voor u is Hij geboren, en deze blijdschap

zal voor al het volk zijn.

Paulus zegt in de brief aan Titus dat de zaligmakende genade van God is verschenen aan alle mensen, dat wil zeggen: aan allerlei soorten mensen. De rechtvaardigheid van God is geopenbaard door het geloof in Jezus Christus, tot allen en voor allen die geloven. Er is immers geen onderscheid tussen Joden en Grieken, als ze in het geloof zijn. ‘Want gij zijt allen kinderen Gods door het geloof in Christus Jezus’ en ‘daarin is noch Jood noch Griek’ (Gal. 3:26 en 28).

Dit was ook tevoren door God beloofd, toen God tegen Abraham zei dat in zijn zaad alle volken der aarde gezegend zouden worden. Onder Abrahams zaad verstaan we [ten diepste] Christus, zoals Paulus ook in Galaten 3 uitlegt. Dit was ook geprofeteerd door Jesaja, als hij zegt dat de Heere Zijn heilige arm ontbloot heeft voor de ogen van alle heidenen, en dat al de einden van de aarde het heil van onze God zullen zien. Dat betekent, zo zegt Lukas, dat alle vlees de zaligheid van God zal zien.

De oorzaak hiervan ligt hierin dat God zowel een God is van de een als van de ander, van de heidenen en van de Joden. Daarom zegt Paulus: 'Is God een God der heidenen alleen? En is Hij het niet ook der heidenen? Ja, ook der heidenen' (Rom. 3:29). En in Romeinen 10 zegt hij dat eenieder die in Hem gelooft, niet beschaamd zal worden. Hoe kan dat? En de heidenen evengoed als de Joden? Ja, zegt de apostel op een andere plaats, want er is geen onderscheid tussen Jood en Griek, 'want éénzelfde is Heere van allen, rijk zijnde over allen, die Hem aanroepen' (Rom. 10:12). Wat is daarvan de reden? Wel, er is bij God geen aanneming des persoons; dat wil zeggen: God let niet op de uitwendige toestand van de mens. Hij kijkt niet naar iemands geslacht, afkomst of familie alsof dat Hem aangenaam of niet aangenaam zou zijn. Al degenen die Hem vrezen en gerechtigheid voortbrengen, zijn Hem aangenaam. En omdat God de persoon niet aanziet of aanneemt, let Hij er ook niet op of die persoon een Jood of een heiden is. De

Joden waren Hem niet aangenaam, omdat ze Joden waren; en de heidenen niet, omdat ze heidenen waren.

De diepste reden ligt in de prijs, het rantsoen dat Christus betaald en gegeven heeft om Gods gerechtigheid te voldoen. Dat was namelijk de prijs van Zijn eigen ziel, van Zijn eigen lichaam en bloed. Dat rantsoen, dat offer heeft Hij niet alleen voor Joden, maar ook voor heidenen gegeven. Hij heeft Zichzelf immers gegeven tot een rantsoen voor allen, namelijk voor hen die in Hem geloven.

Laat dit de mond stoppen van de Joden, die de beloften van de Messias en het voorrecht Gods gemeente te zijn, voor zichzelf toe-eigenden en alle andere volken als onheilig en onwaardig verachtten. Zij konden het niet verdragen als men de heidenen ook erkende als bondgenoten en gelijkgezinden. In het boek Handelingen lezen we dat de Joden het Petrus kwalijk namen dat hij bij de hoofdman Cornelius naar binnen ging en daar aan de heidenen het Evangelie gepredikt had. Hij kreeg het

verwijt dat hij naar mensen was toegegaan die de voorhuid droegen. We lezen daar ook dat Petrus al zijn overtuigingskracht moet inzetten om de jaloeerse broeders op hun plaats te zetten en hen te onderwijzen. Paulus werd daardoor bijzonder gehaat en toen Petrus op dit punt de Joden te veel ontzag, werd hij door Paulus bestraft, die zich niet aan deze wetsbetrachters wilde onderwerpen.

Ja, deze gedachtegang was zo algemeen en zo ingeworteld in het denken van de mensen dat ook de apostelen nadat ze de Heilige Geest ontvangen hadden, over de roeping van de heidenen onderwijs moesten ontvangen. Ze moesten daarover worden onderwezen door een bijzonder visioen, zoals bij Petrus het geval was. Hij zag de hemel geopend - want de genadegaven van Christus zouden uit de hemel gestort worden, terwijl die daarvóór voor de heidenen gesloten was. Het voorwerp dat Petrus als een groot linnen laken aan vier hoeken gebonden zag neergelaten worden, was de kerk van Christus, die gebonden is aan de

vier evangeliën. Dit voorwerp of deze kerk daalt vanuit de hemel, en dat wijst erop dat het door de hulp vanuit de hemel beschermd zou worden. De onreine viervoetige dieren in dit voorwerp of laken waren de Joden én de heidenen, die vanuit de vier hoeken van de wereld verzameld zouden worden tot de ene Kerk, terwijl ze vóór hun roeping goddeloos en onrein waren.

Ja, het is waar, de Joden hadden de oudste brieven, zoals men wel zegt, en genoten de grootste voorrechten. Het was immers heel groot dat hun de woorden Gods waren toevertrouwd. Zij kunnen met recht onze bibliothecarissen genoemd worden, want zij hebben voor ons de Bijbel bewaard tot in de moeilijkste tijden en in de grootste vervolgingen. Zij waren degenen ‘van wie is de aanneming tot kinderen, en de heerlijkheid, en de verbonden, en de wetgeving, en de dienst van God, en de beloftenissen; van wie zijn de vaders, en uit wie Christus is, zoveel het vlees aangaat, Welke is God boven allen te prijzen in

eeuwigheid' (Rom. 9:4-5).

Hierop mogen zij zich echter niet meer beroemen, omdat het Evangelie nu ook tot ons en alle heidenen tot aan het uiterste van de wereld is doorgedrongen. Daardoor is het nu verbreid tot alle volken die onder de hemel zijn. Ik zal hetgeen Mijn volk niet was, Mijn volk noemen, zegt de Heere, en die niet bemind was, Mijn beminde. 'En het zal geschieden, dat ter plaatse waar tot hen gezegd zal zijn: Gij zijt Mijn volk niet, tot hen gezegd zal worden: Gij zijt kinderen van de levende God' (Hos. 1:10).

Toepassing

Geprezen zij daarom de Heere, Die Zich over ons ontfermd heeft. Onder de andere heidenen kent Hij ook ons, en Hij laat ons wonen in de tenten van Sem. Hij maakt ons tot medeburgers van de heiligen en huisgenoten van God. Wij zaten in de schaduw van de duisternis, maar voor ons is een Licht opgegaan. Wij lagen in de afschuwelijke kuil van het verderf, maar Hij heeft er ons uitgerukt. Tevoren dwaalden wij

als schapen, en gingen we in onze eigen wegen. We waren eertijds onwijs, ongehoorzaam, dwalend, terwijl we veel de begeerten en de lusten van ons vlees dienden. We leefden in afgunst en nijdigheid en leefden in haat tegenover elkaar.

Maar toen de goedertierenheid van God, onze Zaligmaker, en Zijn liefde aan de mensen verschenen zijn, heeft Hij ons zalig gemaakt, ‘niet uit de werken der rechtvaardigheid, die wij gedaan hadden, maar naar Zijn barmhartigheid’ (Tit. 3:5). We waren tevoren geen volk, maar we zijn een volk geworden, ‘een uitverkoren geslacht, een koninklijk priesterdom, een heilig volk, een verkregen volk; opdat gij zoudt verkondigen de deugden van Hem, Die u uit de duisternis geroepen heeft tot Zijn wonderbaar licht’ (1 Petr. 2:9).

De profeet David hield de heidenen op veel plaatsen voor dat ze God zouden loven, onder andere in Psalm 117: ‘Looft de Heere, alle heidenen; prijst Hem, alle natiën.’ Als Paulus de weldaad overdenkt dat God de heidenen

Zijn genade heeft bekendgemaakt, terwijl Hij dat in het geheel niet verplicht was omdat ze Zijn volk niet waren - dan raakt hij door overvloedige vreugde en verwondering als het ware buiten zichzelf. Hij roept uit: 'O diepte des rijkdoms, beide der wijsheid en der kennis Gods, hoe ondoorzoekelijk zijn Zijn oordelen, en onnaspeurlijk Zijn wegen. Want uit Hem, en door Hem, en tot Hem zijn alle dingen. Hem zij de heerlijkheid in eeuwigheid' (Rom. 9:33,36).
AMEN

Ja, ik wens abonnee te worden op de Reveil-serie.

Naam:

.....

Adres:

.....

Postcode:

.....

Plaats:

.....

Zend ook een proefnummer aan:

Naam:

.....

Adres:

.....

Postcode

.....

Plaats:

.....

.....
(Handtekening)

Deze antwoordkaart in envelop zenden naar: (voldoende frankeren)

Pieters Media bv
Voorstraat 5
4503 BH GROEDE

Uitgave
STICHTING "SMYTEGELT-FONDS"

Voorzitter
Ds. J.A. Kloosterman, Lunteren

Secretariaat
Heereweg 7, 2161 AB Lisse.

Vrije giften en abonnementsgeld
storten op IBAN: NL94 INGB 0000 5814 92
t.n.v. Penningmeester
"Smytegeltfonds", Putten

Abonnement: € 14,- per jaar (10 ex.)

Opgave nieuwe abonnees en
adreswijzigingen aan:

Pieters Media bv,
Voorstraat 5,
4503 BH GROEDE

of per e-mail: reveil@pietersgroede.nl

www.reveilserie.nl

